

GAZDASÁGI FOLYAMATOK MAGYARORSZÁGON 2019-2020 FORDULÓJÁN

DR. BELYÓ PÁL, főiskolai tanár
EDUTUS Egyetem
belyo.pal@edutus.hu

DOI [10.47273/AP.2020.20.5-25](https://doi.org/10.47273/AP.2020.20.5-25)

ABSZTRAKT

A magyar gazdaság már 2019-ben a korábbi évekhez viszonyítva kissé lassabban bővült. Az év végére az építőipar növekedése lassult, és az iparág növekedési várakozásai jelentősen gyengültek. Az egyensúly romlásának másik tünete az volt, hogy a fogyasztói áremelkedés üteme enyhén felgyorsult, és a forint tovább gyengült. A vállalatok és a háztartások optimizmusa is csökkent, részben a külső gazdaságok lassulását okozó kockázati tényezők – a Brexit, a globális gazdasági helyzet észrevehető romlása, és ezáltal a külkereskedelmi partnereink növekedésének lassulása – részben a hazai munkaerő-piaci anomáliák miatt, amelyeket a régóta fennálló hazai versenyképességi problémák alapoztak meg. A kormány korábbi gazdasági tervei szerint a magyar GDP 4,9 százalékos növekedése 1,5-2 százalékponttal csökken 2020-ban. A 2019 évi prognózis szerint az építőipar jelentős csökkenése, az ipari termelés mérsékeltebb csökkenése és a beruházások jelentős gyengülése mellett a fogyasztás a jövedelmi feltételek romlása miatt is várhatóan csökken. A járvány természetesen alaposan megváltoztatta a terveket is.

ABSTRACT

The Hungarian economy has already expanded slightly slower in 2019 compared to previous years. By the end of the year, construction growth had slowed and the industry's growth expectations had weakened significantly. Another symptom of a deterioration in the balance was that the pace of consumer price increases accelerated slightly and the forint continued to weaken. Optimism among companies and households has also diminished, partly due to the risk factors that have caused the slowdown in external economies – Brexit, the noticeable deterioration of the global economic situation and thus the slowdown in the growth of our external trade partners – partly due to domestic labour market anomalies, which have been the basis of long-standing domestic competitiveness problems. According to the government's previous economic plans, Hungarian GDP growth of 4.9 percent will decrease by 1.5-2 percentage points in 2020. In addition to the projections for 2019, consumption is also expected to decrease due to a significant decrease in construction, a more moderate decline in industrial production and a significant weakening of investment. The epidemic, of course, has changed the plans thoroughly.

Világgazdasági folyamatok az évtized végén

2019-ben a globális gazdaság az előzetes adatok szerint csökkenő dinamikával bővült. A Nemzetközi Valutaalap szerint a növekedés korábban, 2018-ban 3,6%-ot ért el, ami még csak 0,1 százalékponttal maradt el az előző évitől. 2019-ben viszont az eddig ismert adatok szerint a bruttó hazai termék – jelentős lassulással – 3%-ra csökkent. A politikai kockázatok, a regionális konfliktusok hatására az idei kilátások kedvezőtlenebbek a korábban feltételezettnél. Az eddigi adatok szerint a fejlett országok gazdaságában mérséklődött a fejlődés dinamikája, a 2017. évi és a 2018. évi 2,3%-ot követően 2019-ben 1,7%-kal nőtt a bruttó hazai termékük. Az IMF szakértői 2020-ra is 1,7%-os GDP emelkedést vártak. Az Amerikai Egyesült Államok gazdaságában jelenleg még a fejlett országok átlagánál nagyobb mértékű a növekedés: 2019-ben becsült adatok alapján 2,4%-kal emelkedett a bruttó hazai termék. Az idei prognózis további lassulással, 2,1%-os bővüléssel számolt. A japán gazdaságban a hosszú ideig tartó stagnálást némi fellendülés követte. Az elmúlt két évben 0,8%-os, illetve 0,9%-os növekedést mértek, míg 2020-ban a tavalyit el nem érve, a bruttó hazai termék volumenében 0,5%-os emelkedést várnak. Kanadában a múlt évben lassult a gazdaságnövekedés dinamikája. 2018-ban 1,9%-kal, 2019-ben 1,5%-kal nőtt a GDP, amit idén várhatóan 1,8%-os emelkedés követ. A fejlődő országok gazdasági növekedése szintén lassult 2019-ben. A 2017. évi 4,7%-os, 2018. évi 4,5%-os dinamikát már csupán 3,9%-os növekedés követte 2019-ben. Az idei évre viszont 4,6%-os GDP gyorsulást becsült az IMF.

A világkereskedelmet a kínai növekedési ütem mérséklődése jelentősen befolyásolja. A korábban több alkalommal is jelzett változás már 2017-ben bekövetkezett 6,9%-ra lassulással. 2018-ban 6,6%-kal, 2019-ben pedig csupán 6,1%-kal emelkedett a bruttó hazai termék volumene. 2020-ra – még a válság előtt – további lassulást, 5,8%-ot vártak az elemzők. India gazdaságának bővülése két évvel ezelőtt már meghaladta Kínáét, azaz 2017-ben 6,7%-kal, 2018-ban 6,8%-kal, 2019-ben további 6,1%-os lassulással bővült az indiai gazdaság, míg 2020-ra 7%-os gyorsulást prognosztizáltak. Oroszországban három éve megtört a recesszió, a megelőző évek 3,7%-os, illetve 0,2%-os zsugorodását 2017-ben 1,5%-os, 2018-ban 2,3%-os GDP emelkedés váltotta. 2019-ben csak 1,1%-kal nőtt a GDP, míg 2020-ra kis gyorsulást, 1,9%-os bővülést vártak. Brazília az öt évvel ezelőtti komoly visszaesést jelentő recesszió után túljutott, 2017-ben 1%-kal, majd 1,1%-kal, míg 2019-ben 0,9%-kal nőtt a GDP. 2020-ra itt is komolyabb, 2%-os teljesítménybővülést vártak. Fülöp-szigetek, Indonézia, Malajzia, Thaiföld

és Vietnam gazdasága kiemelkedő ütemben teljesít, az 5,3%-os, 5,2%-os gazdaságnövekedést 2019-ben 4,8%-os bővülés követte, és ezt remélték 2020-ban is 4,9%-os dinamikával.

A legnépesebb afrikai országban, Nigériában a bruttó hazai termék korábbi kiemelkedő üteme 2016-tól 1,6%-kal visszaesett, majd 2017-ben szerény ütemben, 0,8%-kal, 2018-ban 1,9%-kal, míg 2019-ben 2,3%-kal emelkedett. 2020-ra 2,5%-os bővülést jeleztek. Mexikóban is szerényebb a növekedési ütem a fejlődő országok átlagához képest, így az előző két év 2-2%-os bővülését követően 2019-ben 0,4%-os volt a GDP növekedést, ez évre erőteljesebb, 1,3%-os bővülésre várt az IMF.

Európai tendenciák

Az eurózónában három évvel ezelőtt következett be ütemváltás: a 2014. évi 1,3%-os bővülést 2015-ben 2,1%-os, míg 2016-ban 1,8%-os emelkedés követte, amely után a 2017-ben 2,4%-kal, míg 2018-ban 1,9%-kal nőtt a GDP. 2019-ben ismét csökkent a növekedés, – az Eurostat szerint – 1,2% volt a bővülés. Az IMF a továbbiakban is szerény ütemű fejlődést jósol, azaz 2020-ra 1,4%-os növekedést prognosztizálnak. A nem túl kedvező várakozást az eurózóna három vezető gazdaságának valószínűsített fejlődése határozza meg. A német gazdaságban a két évvel ezelőtti 1,5%-os GDP most 2019-ben csupán 0,5%-kal emelkedett, melyet várhatóan 1,2%-os növekedés követhetett volna. Franciaországban négy éve még stagnálás közeli állapotban volt a gazdaság; ezt követően 2018-ban a GDP 1,7%-kal, míg 2019-ben 1,2%-kal emelkedett. Olaszországban ennél szerényebb volt a növekedés dinamikája. A 2017-es 1,7%-os zsugorodás után 2018-ban 0,9%-os bővülés, 2019-ben stagnálás következett, és 2020-ra – még a válság előtt – mindössze 0,5%-os növekedést vártak. Spanyolországban – a korábbi recessziót követően – 2017-ben 3%-os, 2018-ban 2,6%-os, 2019-ben pedig 2,2%-os volt a növekedés. 2020-ban még a kedvező, 1,8%-os várható GDP bővülésük meghaladhatta volna az eurózóna átlagát.

A nem eurózónabeli uniós tagállamok gazdasági teljesítménye kissé jobb volt a közös valutaövezet növekedési üteménél. Az Európai Unió egészének gazdasága 2017-ben 2,7%-kal, 2018-ban 2,2%-kal, míg 2019-ben 1,4%-kal bővült. 2020-ra 1,6%-os emelkedést vártak az Európai Unió egyesített GDP volumenére. Az előző években a bővülésben jelentős szerepe volt a brit gazdaságnak: a korábbi 3% feletti dinamikát – a Brexit feltehető következményeként – tavalyelőtt 1,4%-os, míg 2019-ben 1,2%-os növekedés követte. Ez évre pedig – már Európai Unión kívüli államként – a gazdasági növekedését 1,4%-osra tervezték. A kelet-közép-európai

térség országainak GDP volumenindexe a válság előtti várakozások szerint 2,5 és 3,5% között volt.

A magyarországi gazdasági folyamatok jellemzői

A makrogazdaság fejlődése

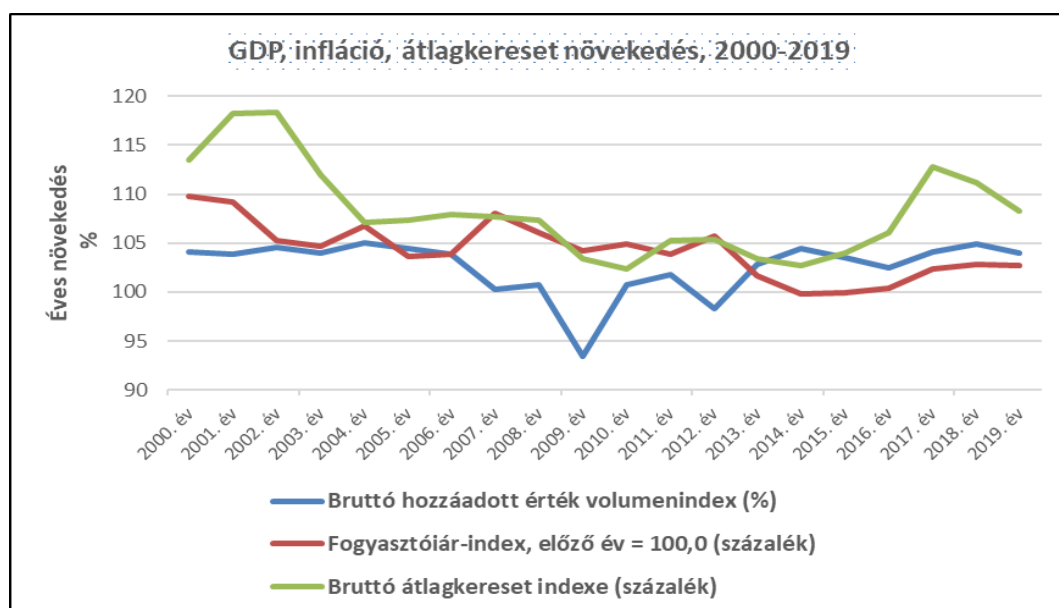
A magyar gazdaság 2019-ben kiemelkedő dinamikával bővült. A 2016. évi szerényebb, 2,1%-os ütemet követően a következő évben már érzékelhető volt a 2014-2020. évek középtávú uniós ciklusában – sajátos módon – lehívott jelentős források élénkítő hatása. Ennek megfelelően 2017-ben 4,5%-kal, 2018-ban 5,1%-kal emelkedett a bruttó hazai termék volumene. 2019 első negyedévében – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján – 1,4%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 5,2%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A második negyedévben némileg csökkent a dinamika: a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján – 1,1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 5,2%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A harmadik negyedévben – a várakozásokhoz képest – némileg nagyobb volt a dinamika: a GDP – ugyanezen összevetésben vizsgálva – 1,1%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4,8%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az első háromnegyed évben – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján – 5%-kal emelkedett a bruttó hazai termék volumene. A negyedik negyedévben az előző negyedévhez képest, szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok alapján:

- A gazdaság teljesítménye 1,0%-kal nőtt,
- A termelési oldalon a szolgáltatások bruttó hozzáadott értéke 1,5%-kal bővült, az iparé 1,1, az építőiparé 1,4%-kal csökkent,
- A felhasználási oldalon a végső fogyasztás összetevői közül a háztartások fogyasztási kiadása 1,4, a közösségi fogyasztás 1,2, a kormányzattól származó természetbeni társadalmi juttatások volumene 0,5%-kal lett nagyobb. A bruttó állóeszköz-felhalmozás 0,3%-kal emelkedett. A külkereskedelemben az export 1,5%-kal, az import 1,4%-kal csökkent.

2019-ben a hazai GDP értéke folyó áron **46.787 milliárd forint** volt, és a volumene az előző évhez képest 4,9%-kal bővült. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok alapján is 4,9%-kal emelkedett a gazdaság teljesítménye.

- A termelési oldalon az építőipar hozzáadott értéke kiemelkedően, 21%-kal, az iparé 5,0%-kal, a szolgáltatásoké 4,2%-kal nőtt, a mezőgazdaságé 0,3%-kal csökkent.
- A GDP bővüléséhez a szolgáltatások 2,3 százalékponttal, míg az ipar 1,0 és az építőipar 1,0 százalékponttal járult hozzá.
- A felhasználási oldalon a háztartások tényleges fogyasztása 4,4, a közösségi fogyasztás 2,0%-kal nőtt, ezek együttes eredményeként a végső fogyasztás 4,1%-kal magasabb lett. A bruttó felhalmozás 9,5, ezen belül a bruttó állóeszköz-felhalmozás 15%-kal emelkedett. Az export 6,0, az import 6,9%-kal bővült.
- A felhasználási oldalon a végső fogyasztás 2,8, a bruttó felhalmozás 2,6 százalékponttal emelte a GDP növekedési ütemét. A külkereskedelmi forgalom egyenlege összességében 0,4 százalékponttal lassította a gazdasági teljesítmény bővülését.

2019 egészében - a megelőző évinél magasabb ütemű - az 5%-ot közelítő volumenindex több mint 3,5 százalékponttal meghaladta az Európai Unió, valamint az eurózóna átlagát, és a térségünkben is kiemelkedő növekedést jelent. A felfutás időszakában kiépített kapacitások folyamatos és közel egyenletes hasznosítása azonban bizonytalanak látszanak. Feltételezhető, hogy kihasználatlanná, feleslegessé válnak, nem képesek megteremteni akár a technológia megvásárlásának, akár a szakmai ismeretek továbbfejlesztésének forrását. A rendelkezésre álló adatok arra utalhattak már az év elején, hogy a gazdasági növekedés elérte a csúcspontját, és 2020-ban csak a 3%-ot éppen meghaladó növekedésre lehet számítani.

Forrás: KSH, saját számítás

A válság okozta gazdasági visszaesés azonban már elkerülhetetlen. Ez tovább erősítheti azt a veszélyt, hogy a magyar gazdasági növekedés gyorsulása megszakad, és még növekedhet is a leszakadásunk mértéke. A magyar gazdaság felzárkózásának legfontosabb feltétele a modern technológia alkalmazása, az együttthaladás a globális gazdaság fejlődésével. Egyik nagy gondunk a gyenge versenyképességünk, az utóbbi évtizedben a világ versenyképességi rangsorában érzékelhetően hátrább kerültünk.

A külgazdasági helyzet

2019-ben a külkereskedelmi forgalom tendenciaszerűen lassult. A termék- külkereskedelmi mérleg többlete 665 millió euróval csökkent, 4,9 milliárd eurót tett ki. A kivitel értéke 108,9 milliárd euróra (35,4 ezer milliárd forint), a behozatalé 104,1 milliárd euróra (33,8 ezer milliárd forint) teljesült. 2018-hoz viszonyítva a kivitel volumene 4,2, a behozatalé 5,7%-kal emelkedett.

A külkereskedelmi termékforgalom forintban mért árszínvonala a behozatalban 1,1, a kivitelben 1,7%-kal volt nagyobb az előző év azonos időszakánál. A cserearány így 0,6%-kal javult. Ebben szerepet játszott, hogy a forint árfolyama az euróhoz képest 2,0, a dollárhoz viszonyítva 7,5%-kal leértékelődött.

A külkereskedelmi termékforgalom alakulása, 2019

Megnevezés	Export		Import		Egyenleg	
	érték, folyó áron	előző év = 100	érték, folyó áron	az előző év = 100	érték, folyó áron	az előző év azonos időszakában
Milliárd forint	35 416	106	33 833	106,9	1 583	1 752
Millió euró	108 929	103,9	104 074	104,8	4 855	5 520

Forrás: KSH

2019. év végére egy év alatt a kivitel volumene 0,5%-kal mérséklődött, a behozatalé 4,3%-kal emelkedett. Az aktívum 114 millió euró volt, az egyenleg 267 millió euróval romlott. Az eltérő naptárhatást figyelembe véve a behozatal 1,7%-kal nőtt, míg a kivitel volumene 4,1%-kal visszaesett. A termék- külkereskedelmi mérleg-többlet 4,9 milliárd euróra teljesült, ez 665 millió euróval kevesebb, mint az előző évben.

Az év utolsó hónapjában bonyolódó külkereskedelmünkben a kivitelünk 7,5 milliárd euró (2499 milliárd forint), a behozatalé 7,4 milliárd euró (2462 milliárd forint) volt. Ez az éves átlaghoz viszonyítva a behozatalban kisebb, a kivitelben kissé erőteljesebb változás volt, azaz euróban az export értéke 1,3%-kal csökkent, az importé 2,3%-kal nőtt.

Említésre méltó, hogy az exportunk 2019. IV. negyedévi értéke 6,6 milliárd euró (2,2 ezer milliárd forint), az importé 4,7 milliárd euró (1,6 ezer milliárd forint) volt. Kereskedelmi többletünk az európai uniós forgalomban nőtt, az EU-n kívüli országok esetében az aktívumunk – leginkább az ázsiai országokkal, azon belül is a Japánnal folytatott kereskedelem kis szűkülése következtében – csökkent. A többlet az amerikai és az EU-n kívüli európai országokkal folytatott kereskedelemben is kissé visszaesett.

Ezen belül az év utolsó hónapjában a gépek és szállítóeszközök (2018. decemberi áron számított) exportja 1,9%, importja 0,1%-kal emelkedett. Ezen belül a közúti járművek – személygépkocsik és az autóbuszok – exportja kismértékben nőtt, míg importja pár százalékkal visszaesett, amely a gépjárműalkatrészek és a személygépkocsik forgalomváltozásával függ össze. A híradástechnikai, hangrögzítő és -lejátszó készülékek exportja kissé visszaesett, de behozataluk mintegy 25%-kal emelkedett. Ezt a növekedést a rádióhullámú készülék alkatrészeinek, a vezetékes távbeszélő készülékeknek, a videótelefonok és alkatrészeinek, míg a csökkenést a TV-készülékek, valamint a rádióhullám elvén működő készülékek alkatrészeinek forgalomváltozása okozta. A villamos gép, készülék és műszer exportja jelentősen nőtt, mintegy 15%-kal, behozataluk is kismértékben emelkedett. A növekedés az elektromos akkumulátor és alkatrészeinek, valamint az elektromos transzformátor és alkatrészeinek exportja eredményezte, az importban pedig az elektronikus integrált áramkör forgalma nőtt. Az energiafejlesztő gép és berendezés export mintegy 13%-kal, e termékcsoportban az import 2-3%-kal maradt az előző évitől. A csökkenést az exportban a belső égésű motorok, a dízelmotorok, az importban a belső égésű motorok alkatrészeinek forgalomváltozása befolyásolta.

A feldolgozott termékek export-teljesítménye 3,8%-kal csökkent, importja 4,4%-kal emelkedett. Az energiahordozók exportja – így a természetes és mesterséges gáz, illetve a villamos energia kivitel – 15%-kal visszaesett, importjában pedig a kőolaj és kőolajtermékek volumene 24%-kal nőtt. Az élelmiszerek, italok, dohányárak exportja 2,9, importja 7,5%-kal növekedett. E változásokon belül fontos tényező a hús és húskészítmények, ezen kívül a behozatalban a zöldségféle és gyümölcs forgalomváltozása. Említésre méltó, hogy az EU-n

külvüli országokba irányuló kivitelünk volumene 11%-kal, a behozatalunké 10%-kal nőtt, és az egyenleg e relációban – bár 263 millió eurós volt a passzívum – 61 millió eurós javulást eredményezett.

A szolgáltatás-külkereskedelmünk többlete 2019 utolsó negyedében 1,9 milliárd eurót (647 milliárd forintot) ért el. Ennek az aktívumunknak pedig 46%-a turizmusból, 35%-a pedig a szállítási szolgáltatásokból származott. A szolgáltatásexportunk értéke 2019. IV. negyedévi forgalma 2018-hoz viszonyítva euróban számítva 3,8 (forintban 6,7), az importé 6,8%-kal (forintban 9,8 %-kal) bővült. Az egyenleg kedvezőtlenebbé válása leginkább a bér munka szolgáltatási díjak és az üzleti szolgáltatások mérlegromlásával magyarázható.

Szolgáltatásexportunk 72%-át, szolgáltatás-importunk 77%-át az Európai Unió tagországaival bonyolítottuk le, ebben a viszonylatban 1,2 milliárd eurós többlet keletkezett.

Legfontosabb partnerünkkel, Németországgal az összforgalom 20%-át bonyolítottuk. A második legfontosabb Egyesült Államok 9, a harmadik helyen álló Ausztria 8%-os arányban részesedett a kereskedelemről.

A teljes szolgáltatásexportból az üzleti szolgáltatások csoportjának 45%-os (ezen belül az egyéb üzleti szolgáltatásoknak 24%-os) volt a részesedése, ezt követte a szállítási szolgáltatások 25%, majd a turizmus 22%-kal. Import tekintetében is ugyanezen szolgáltatáscsoportok voltak a dominánsak. A legkiemelkedőbb az üzleti szolgáltatások részesedése volt 61%-kal (ezen belül az egyéb üzleti szolgáltatásoké 37%), a szállítási szolgáltatások 21, a turizmus 11%-kal részesedett a teljes importforgalomból.

A beruházások alakulása

A nemzetgazdasági beruházások volumene 2019-ben az előző évhez képest 14%-kal bővült. Számottevő mérséklődés ezen belül az építési beruházásoké 16%-osra, és a gép- és berendezés-beruházások 11%-osra mérséklődő növekedése.

A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások körében – amelyek a beruházásokból mintegy 15%-kal részesednek – 20 %-kal, a költségvetési szerveknél pedig 11%-kal nőtt a beruházások teljesítménye. A legjelentősebb beruházó ágak közül a teljesítményérték több mint negyedét realizáló feldolgozóiparban 16%-kal, az ingatlanügyletek körében 17%-kal, a szállítás, raktározásban 15%-kal növekedtek a beruházások, ezek az ágazatok az összes volumenből több mint 25%-kal részesednek.

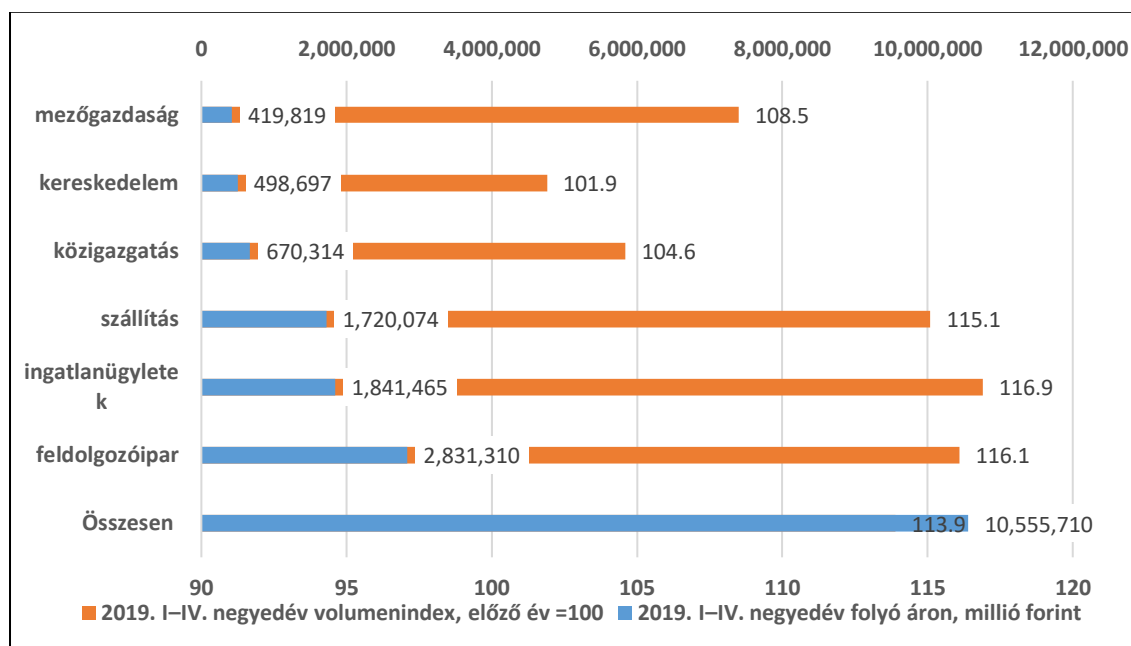
Az előző évhez viszonyítva a bővülés, fejlesztések a legnagyobb mértékben a kis súlyú víz- és hulladékgazdálkodásban történtek (39%), de jelentős volt a növekedés a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban (33%), és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazataiban is (32%). Az információ, kommunikáció és az oktatás területén azonban 2018-hoz képest alacsonyabb volt a teljesítmény.

Az év utolsó negyedében a nemzetgazdasági beruházások 5,9%-kal bővültek. Említést érdemel a járműgyártás – szélesebben a nagysúlyú feldolgozóipar – beruházásainak mérséklődése. A szolgáltatási ágak többségében a beruházások a nemzetgazdasági átlag felett nőttek. A beruházási tevékenység negyedik negyedéves 5,9%-os bővülésén belül a teljesítményérték több, mint hattizedét képviselő építési beruházásoké 8,9%-kal, a mintegy négytizedét kitevő gép- és berendezés-beruházásoké 1,6%-kal nőtt. Elmaradt jelentősen a korábbi időszakokétól az építési, és a gépberuházások növekedési üteme is.

Az 50 főnél nagyobb vállalkozásoknál a fejlesztések a korábbi időszakok átlagához képest kisebb mértékben, 5,6%-kal nőttek. A beruházások 16%-át megvalósító költségvetési szerveknél azonban a megelőző negyedévi stagnálást követően 9,9%-kal bővült a volumen.

A feldolgozóipari fejlesztések a tárgynegyedévben 5,5%-kal estek vissza, kiemelkedő mértékben mérséklődött a járműgyártás, de csökkent az alágak többségének növekedése, így az élelmiszeriparé is. A több éve folyó, nagy értékű projektekkal kiemelkedő volt a bővülés a villamos berendezés és a gép-, gépi berendezések alágazatában.

A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke*

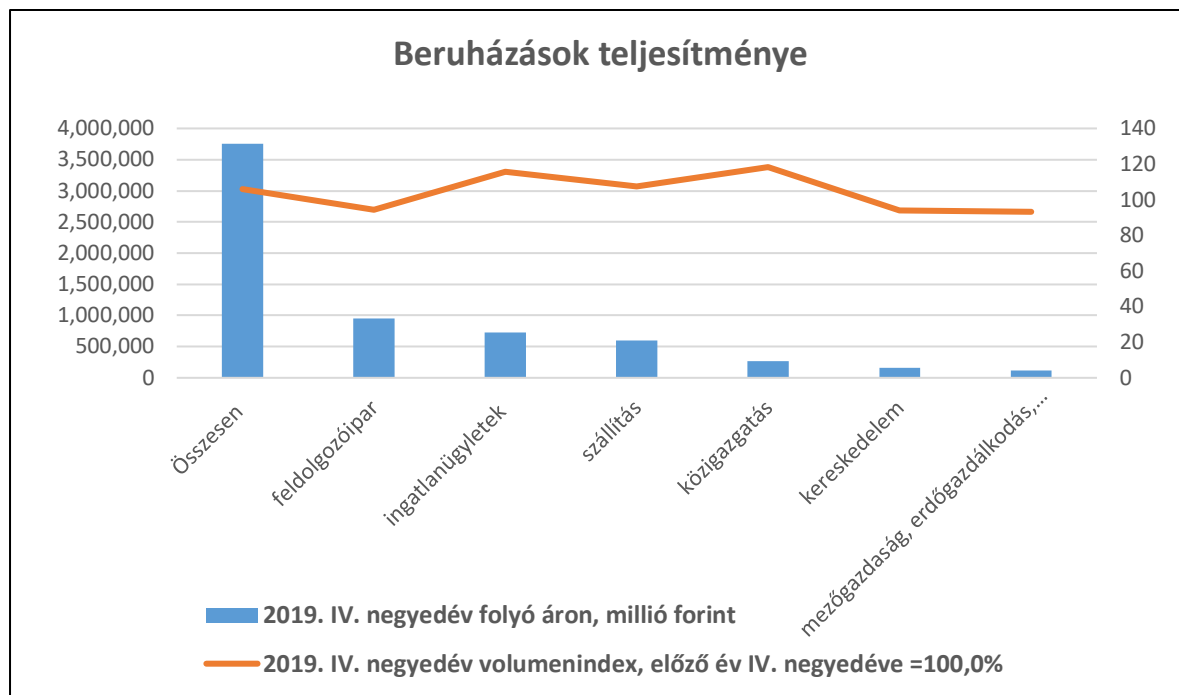
Forrás: KSH, saját számítás

* Az egész évi beruházási teljesítmény alapján a hat legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ág adatai

A nemzetgazdasági ágak nagy részében emelkedett a beruházási aktivitás. A nemzetgazdasági beruházások 20%-át kitevő, így a második legnagyobb beruházónak tekinthető ingatlanügyletek területén 16%-kal emelkedett a beruházások teljesítménye. E csoporton belül a lakásépítések jelentős bővülése mellett a szolgáltató üzleti létesítményekben – bevásárlóközpontok, logisztikai csarnokok – elvégzett beruházások is kiugróan növekedtek.

A kisebb súlyú nemzetgazdasági ágakban is érezhetően meglódultak a fejlesztések, az energiaipari fejlesztések 22%-os bővülését az atomenergiával kapcsolatos nagyberuházások eredményezték. A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén 14%-os növekedést eredményeztek a folytatódó szálloda-felújítások és építések. Az adminisztratív szolgáltatás területén az átlag feletti emelkedés 27%-os lett, ezt főleg a lízingtársaságok fokozódó gép- és járműbeszerzései eredményezték.

A szállítás, raktározás – mint a harmadik nagyobb részarányú terület – beruházásainak volumene viszont visszafogottabban, 7,4%-kal nőtt. Itt a régebb óta folyó infrastruktúra-beruházások (út-, autópálya-, kerékpárút- és vasútépítések) említhetők. A közúti fuvarozó vállalkozások szintén növelték beruházásaikat.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás területén a központi közigazgatási szervek fejlesztettek elsősorban, és 18%-kal nőttek itt a beruházások. A sporttal és a kultúrával kapcsolatos projektek is 14%-kal növelték a beruházásokat. A víz- és hulladék-gazdálkodás területén – a részben uniós forrás-finanszírozás eredményeként – a hulladékkezelő projektek, és a regionális közműszolgáltatók fejlesztései eredményeként a beruházások volumene 7,2%-kal emelkedett. Az oktatásban (1,2%), a humán egészségügyi, szociális ellátásban (4,3%) mérsékeltebb volt a beruházások bővülése.

Az ágazati termelési sorrendben a hatodiknak számító kereskedelem, gépjárműjavítás a korábbi negyedévekkel szemben most már nem növelték a beruházásaik ütemét, sőt az visszaesett, 5,9%-os a volumenváltozás. Ezt alapvetően az élelmiszer-kereskedelmi nemzetközi üzletláncok korábbi magas bázishoz képest csökkenő volumenű beruházási tevékenysége okozta.

A 2019. utáni fejlődés

2020 elején még úgy láttuk, hogy a magyar gazdaság 2019-ben kissé lassuló bővülése folytatódhat, annak ellenére, hogy a tavalyi év végére az építőipar kiugró növekedése visszaesett, és az ipar növekedési várakozásai is jócskán gyengültek. Az egyensúly további romlására utalt, hogy gyorsult a fogyasztói áremelkedés üteme, tovább gyengült a forint. Ezzel

együtt a vállalatok és a háztartások körében az eddigi optimizmus csökkent, részben a külső gazdaság lassulását is okozó kockázati tényezők – Brexit, világgazdasági helyzet érezhető romlása, így a külkereskedelmi partnereink növekedésének lassulása – részben a változatlan versenyképességi problémákkal összefüggő hazai munkaerő-piaci anomáliáink miatt.

A 2020 márciusára kialakult világgazdasági helyzet azonban alapjaiban befolyásolja az eddig pozitívnak ítélt felzárkózási folyamatunkat. Egyértelművé vált a komoly gazdasági visszaesés folyamata és teljességgel bizonytalanná az, hogy a koronavírus miatti, az egész világra kiterjedő járvány milyen hatásokkal jár a magyar gazdaságra nézve. A hazánkat érintő rövid- és hosszabb távú hatások valós mértéke még nem látható.

A 2020. március végéig ismertté vált tények alapján kíséreljük megbecsülni, hogy milyen lefutásai lehetnek a magyar gazdaság számára a koronavírus okozta válságnak.

Előjáróban fontos hangsúlyozni, hogy most nem a pénzügyi szektor „fertőződöttsége” okoz világméretű járványt. A globalizált gazdaság folyamatai nagyjából rendben folytak, és most a valóban jól működő rendszerek és ágazatok, vállalkozások kerültek/kerülnek lehetetlen helyzetbe, amely akár eddigi kiemelkedő tevékenységük ellenére csődjüket is okozhatja. Ezzel pedig hazánkban is százezreket foszt meg munkájuktól, a családok nagy részének okoz komoly megélhetési nehézségeket.

Növekedés helyett visszaesés

A nemzetközi gazdasági szervezetek jelenleg a globális GDP 1,9 százalékos csökkenését, ezen belül például az amerikai gazdaság 3,3 százalékos, az eurózóna 4,2 százalékos visszaesését valószínűsítik. A kínai gazdaság az első negyedévi zuhanás után lassan fog élénkülni, de éves szinten már 2 százalékkal is nőhet. Az EKB elnöke pedig az eurózónában 5%-os visszaesésről beszél. A nemzetközi prognózisokban 2020 második negyedévében súlyos visszaesést, majd a második félévben már – igen nagy optimizmussal – emelkedést feltételeznek.

A gazdaságirányítás korábbi terveiben az szerepelt, hogy a magyar GDP 2019 évi 4,9%-os bővülése 2020-ban 1,5 - 2 százalékponttal csökken. Az építőipari termelés jelentős, az ipari termelés mérsékeltebb visszaesése, valamint a beruházások számottevő gyengülése mellett a jövedelmi viszonyok romlása okozta fogyasztás csökkenéssel is számolhattunk. Az ipari bizalmi index és a magyar növekedést is befolyásoló EU konjunktúra-indexek, köztük az IFO üzleti index is már az első negyedévben egyértelmű gyengülésre-visszaesésre utaltak.

Számítani kellett arra, hogy az állóeszköz-felhalmozás 2017 óta tartó 18-16%-os volumenbővülése 2020-ban jelentősen lelassul 4% körülire. A folyó fizetési mérleg 2019-es hiányát a beáramló külföldi működőtőke eddig még kompenzálta, és ezt vártuk 2020-ban is, egy – a korábbi 5 md euró feletti együttes mérleg helyett – 2,5 milliárd körüli mértékben. Feltételeztük azt is, hogy a világgazdaság és európai partnereink gazdasági visszaesése számottevően hat külkereskedelmi folyamatainkra és a forint árfolyamára is. A külkereskedelmi aktívumunk meghatározója pedig, hogy mind az export, mind az import az elmúlt években is folyamatosan csökkenő emelkedése 2020-ban további néhány százalékponttal visszaesik. Az EU-támogatások beruházás-serkentő hatása megszűnik, és emellett a háztartások vásárló ereje is csak lassabban emelkedik majd.

A járvány hazai megjelenése óta komoly mértékben leromlottak a gazdasági kilátásaink. A járvány nagysága és vége nagyon bizonytalan, ezért a gazdasági romlás nagyobb is lehet, már ez évi 5-7%-os visszaesést sem tartanak kizártnak az elemzők.

A feltételezett növekedési pályában a 2020 negyedik negyedévi visszaesés mértéke akár 7-8 % is lehet. Egyértelmű, hogy a fiskális és monetáris folyamatainkat alapvetően átírja az államháztartás gazdasági válság megoldására fordítandó forrás-átcsoportosítása és -felhasználása, valamint a forint árfolyam gyengülése és az infláció várható meglódulása.

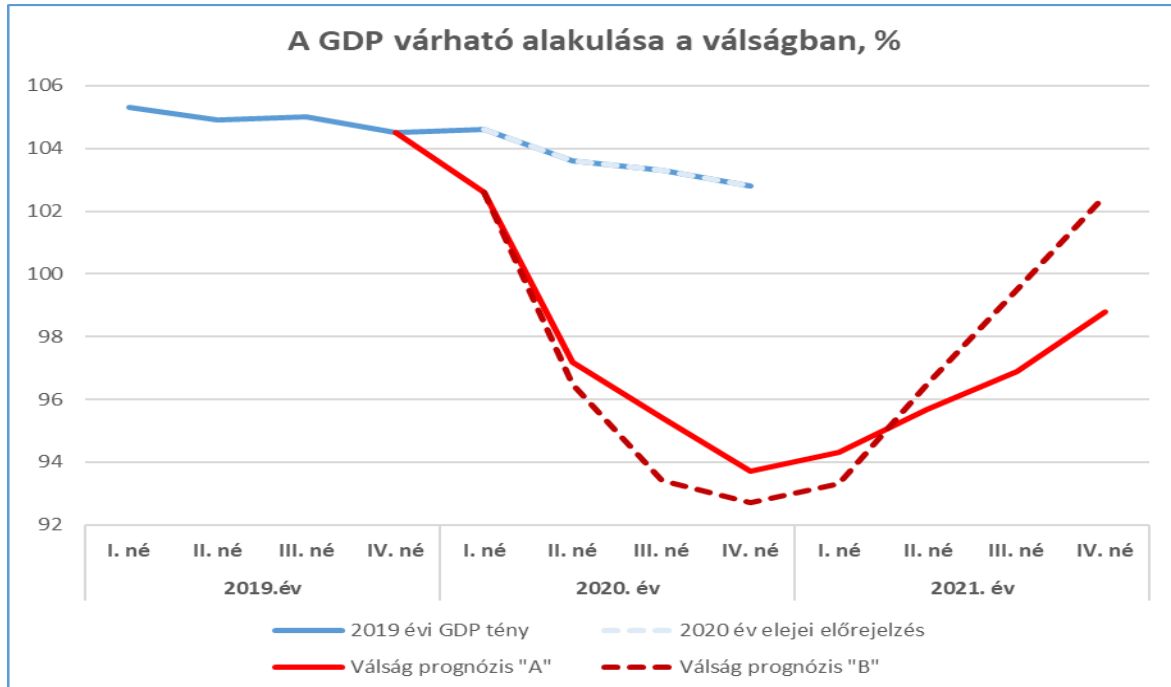
GDP volumenváltozás*
(előző év azonos időszakához, %)

negyedév/ év	Az előző válság évei			A korona-vírus járvány ideje			
	2008.	2009.	2010.	2019.	2020.	2020.	2021.
	tény				februári előrejelzés	márciusi becslés	
I.	102,2	92,9	99,5	105,3	104,2	102,6	93,3
II.	102,6	92,1	100,4	104,9	103,6	96,5	96,5
III.	101,8	92,5	101,2	105	103,3	93,4	99,5
IV.	97,9	95,6	101,4	104,5	102,8	92,7	102,5
ÉV	101,1	93,3	100,7	104,9	103,2	96,3	98,0
változás %	-	-6,7	0,7	-	3,2	-3,7	-2,0

* Forrás: KSH és a szerző becslése a válság várható lefolyása alapján, 2020. márciusban

2020 első negyedévének végére már érezhetővé vált a gazdaság pénzügyi mutatóinak számottevő romlása. A monetáris és fiskális helyzetünk bizonytalanságai a válság legszembetűnőbb jellemzője lesz. A válság kedvezőtlen hatásainak leküzdése a kiadások jelentős átcsoportosításával a GDP akár egyötödét elérő nagyságú is lehet. A 2020-ra tervezett, akár 1% körülire csökkenő államháztartási hiány 3% fölé emelkedhet. Az EU ez évben eltekint attól, hogy a tagországok betartsák a fiskális kritériumokat. Ez azt jelenti, hogy az ez évre tervezett 367 milliárdos hiányt akár további 900-1000 milliárd Ft-tal túl is lehet lépni, a várható rendkívüli EU-s támogatás felhasználásán túl.

Külső segítséget jelent, hogy az Európai Unió 100 milliárd eurót biztosít a munkahelyek és vállalkozások fenntartására. Ezt a támogatást a tagállamok kedvező feltételekkel nyújtott kölcsönök formájában vehetik majd igénybe. A Bizottság által "szolidaritási pénzügyi eszköznek" nevezett csomag célja, hogy a munkavállalók megélhetése ne kerüljön veszélybe, a vállalkozásokban alkalmazottak rövidített munkaidőben dolgozhassanak és továbbra is fizetni tudják bérleti díjaikat, számláikat, mindezzel is elősegítve a gazdaság stabilizálását. Minden tagállamnak lehetősége lesz arra, hogy pénzügyi garancia ellenében igénybe vegye a támogatást.

Forrás: KSH és a szerző becslése

A külföldi jegybankok már a járvány kirobbanása előtt recessziót feltételezve megszüntették gazdaságukat segítő a monetáris szigorítást. Ezzel egyúttal csökkent az MNB-re nehezedő kamatemelési nyomás, így a monetáris szigorítás elmaradásának természetes következménye lett a forint folyamatos gyengülése. A magyar és külföldi valuták közötti kamattérési különbségek nagy volumenű shortolásra adtak lehetőséget, amely végül is a forint további gyengüléséhez vezetett, majd inflációt is gerjesztett. A válság bekövetkeztével a 2019. évi 325 forintos átlagos euró-árfolyam 2020 végére 350-360 fölé is romolhat. A gyengülő hazai fizetőeszköz hátrányosan fogja érinteni a magyarországi bérszínvonalat is. Az erősödő euróval-számolva viszont egyre kedvezőbb helyzetbe kerülhetnek a külföldi cégek a bérezést és a foglalkoztatási terheket tekintve. Az idei infláció alakulása kérdéses.

2019-ben a bankszféra nagy nyereséget termelt. A vállalati szféra 90 napon túli és a nemteljesítő hiteleinek aránya az elmúlt évekből csökkenés eredményeként már 2%-hoz közeli mértékre csökkent. A bankok gazdálkodásának kamateredménye, működési bevétele és általános eredménye is folyamatosan javult az elmúlt években. A Kormány által elrendelt – az egyik legkorábbi válságkezelő intézkedést jelentő – hitel visszafizetési moratórium tulajdonképpen csak hónapokkal eltolt kamatbevételt jelent számukra. A helyzet konszolidálódását követően a vállalati és lakossági hitelállomány eddigi dinamikus emelkedése folytatódni fog. A pénzügyi szektorban a kamatokra és tőketörlesztésre előírt moratórium átmenetileg rontja a bankok helyzetét, likviditását, de ez jóval kisebb kárt jelent, mint az életképes cégek csődje, és a háztartások pénzügyi ellehetetlenülése. Átmenetileg lelassul a pénzügyi szféra növekedése, de feltehetően a leggyorsabban fog magához térni a válságból a gazdasági ágazatok közül.

Az MNB hosszú ideje folytatott laza monetáris politikája miatt nem igen tudna további lazítást végrehajtani, pedig a csökkenő teljesítményű gazdaság lazítást igényelne. A növekvő infláció okán viszont az árstabilitás követelménye miatt szigorításra lenne szükség.

Az elmúlt évek jelentős fogyasztás-bővülése az előrejelzések szerint 2020-tól – a lassuló növekedéssel együtt már kissé mérséklődött volna – a válság nélkül is. A fogyasztást fékezik a magas lakásépítési-, karbantartási költségek, a lakásbérlés magas szintje és a megindult inflációs folyamat is.

A válságnak számos, az inflációt befolyásoló hatása van, ezért várható alakulása is nehezen becsülhető. A fogyasztói piac nagy részénél – élelmiszereknél, ázsiai import iparcikkekénél – a hiányhelyzet és az importverseny csökkenése vagy megszűnése okozhat áremelkedést, más cikkekénél viszont a világpiacon áresések (olaj, energia) jellemzők. Egyébként pedig a járvány

időszakában a fogyasztásnak a szokásostól nagymértékben eltérő alakulása torzíthatja a statisztikailag számított inflációt.

Jövedelem-szűkülés

Fontos áttekinteni, hogy milyen eredményeket ért el 2020 elejére, azaz milyen szintről esik vissza a vállalati, a háztartási és a közösségi szektor. A fogyasztás szűkülés mértékét, az eddigi növekedés visszaesésének hatásait csak sejteni lehet. Nyilvánvaló, hogy nagyon eltérő mértékben érzik meg a különböző jövedelmű családok a válságot.

A háztartások helyzetét és kilátásait a foglalkoztatási viszonyok alakulása alapvetően meghatározza. A járványügyi veszélyhelyzet következtében a romló vállalati gazdálkodással összefüggésben egyértelműen romlanak a foglalkoztatottsági mutatók, és a dolgozók jelentős körében lecsökken a havi jövedelem. A gazdálkodó szervezetek körében általánossá válik, hogy akár 50%-kal is csökkentik dolgozóik fizetését.

2019. év végén a regisztrált munkanélküliek mintegy 15%-a 25 éven aluli fiatal volt, kétharmaduk első munkahelyét kereste, de esetenként nem sok eredménnyel. A munkanélküliek egyharmadának nincs szakképzettsége. Az álláskeresőket egynegyede az elhelyezkedés szempontjából az egyik legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüli. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya öt megyében is meghaladta, illetve elérte az országos átlag másfélszeresét: Somogy megyében 9,7%-ot, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9,3%-ot, Baranya megyében 8%-ot, Hajdú-Bihar megyében 7,9%-ot, Jász-Nagykun-Szolnok megyében szintén 7,9%-ot.

Jelentős szélsőségek vannak a kereseti-jövedelmi viszonyokban. A bruttó átlagbér 2019-ben a pénzügyi, biztosítási tevékenység gazdasági ágban 656.100,- Ft, míg a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén csupán 238.100,- Ft volt. A becslések szerint az átlagbérnél mintegy húsz százalékkal lehet alacsonyabb a medián bér Magyarországon. Azaz a kedvezmények nélküli 268 ezer Ft-os novemberi átlagkereset helyett 215 ezer Ft a medián kereset, az adókedvezményeket is figyelembe véve pedig csak 221 ezer Ft.

A felső jövedelmi tizedek javuló helyzetére utal, hogy az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint 2019. végére a lakosság birtokában már több mint 9 ezer milliárd forint értékű állampapír volt, ez az állomány év elejétől 20%-kal növekedett. Az állampapír plusz nyár elejétől elérhető magasabb hozama megnövelte és át is strukturálta a megtakarításokat, ezzel

persze fékezve az expanziót. A lakosság betétállománya meghaladta a kilenc és fél ezer milliárd forintot, hitelállománya pedig több mint 7 ezer milliárd forintot tett ki.

Nagymértékben növekedtek a lakosság által befizetett adók összegei is. A háztartások egy év alatt mintegy 10%-kal több jövedelem típusú és 13%-kal több fogyasztáshoz kapcsolt adót fizettek be. Az Áfa bevételek mintegy 16%-kal, a jövedéki adó bevételek 6%-kal lettek magasabbak, mint az előző évben.

A vállalati gazdálkodás bizonytalansága

2019. végére a konjunktúra jelentések szerint a vállalati gazdálkodás mutatói az üzleti várakozások visszaesése ellenére sem romlottak. Az ipari termelés összességében szinten maradt. Az építőipar termelése azonban csökkent, az építőipar szerződésállománya év végén az egy évvel azelőttinél már jóval alacsonyabb volt.

A 2019-es év egészét tekintve a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 512 ezer volt, a foglalkoztatási ráta a 15-64 évesek körében 70,1 százalékos volt, a munkanélküliség 2019 utolsó negyedévére 3,3%-ra csökkent. Ez az EU egyik legkedvezőbb mutatója, és a közmunkásokkal együtt számított 6% alatti ráta is jobb az EU átlagánál. A munkaerőpiacon azonban változatlan maradt a strukturális feszültség. A tartós munkaerő-piaci nehézségeknek a hatása érezhető volt a gyengülő gazdasági konjunktúrában.

A járvány mélysége és időtartama teljesen bizonytalan. A lakosság mozgásának szigorú korlátozása szükségképpen a gazdasági folyamatok visszaesésével, és így remélhetőleg rövid ideig tartó recesszióval jár. A globális termelői folyamatok és a kereslet visszaesésével komoly mértékű bizonytalanság határozza meg a kilátásokat.

A bekövetkezett válságban a foglalkoztatottak számának csökkenése időszakosan 350-400 ezer fő is lehet, és szinte valamennyi ágazatot érinteni fogja. A szakképzett munkaerőt foglalkoztató, normál körülmények között piacképes termékgyártó, illetve szolgáltató cégek egy része most különböző keresetcsökkentő technikákkal igyekszik megtartani a munkaerőt, míg a nem elég tőkeerős szervezetek elbocsátják dolgozóikat. Elsősorban a kkv-k alkalmazottai, és az önfoglalkoztatók veszélyeztetettek.

Az eddigi 160 ezer fős munkanélküliség (3,4%-os ráta) átmenetileg nagyon megemelkedik, akár 8% felettire. További probléma, hogy a mozgóbérek összeszűkülnek, általános eszközként használják a cégek a fizetés nélküli szabadságot, a rendelkezésre állási díj fizetését. A minimálbér-emelés hatását a cégek csökkentett munkaidővel fogják elkerülni. A bruttó

keresetek átmenetileg a gazdaság jelentős részében nominálisan is vissza fognak esni, és csak a helyzet konszolidálódásával állhat helyre a bérszínvonal.

A márciustól hazánkban is jelenlévő koronavírus okozta válság bekövetkeztével a kormány jelentős engedmények biztosításával-teszi lehetővé az átmeneti adó- és járulék mentességet a foglalkoztatottak bérfizetéséhez, a munkaerő lehetséges megtartásához.

A válság első hatásai

A válság első megrendítő hatása a munkaerő-piaci sokk volt. Be kellett zárni munkahelyeket, ágazatok tevékenysége szűnt meg részben vagy egészben, mint pl. az idegenforgalom és a szolgáltatások nagy része. A 4,5 millió foglalkoztatott akár 8-10%-ának teljesen megszűnt a munkahelye. További 40-50%-nak pedig korlátozott volt, azaz néhány órára szűkül, otthoni munkavégzéssé vált a tevékenysége. A veszélyhelyzet szomorú következménye lett az akár hosszabb időre is jelentősen csökkenő munkavégzés. Az idegenforgalomban működő cégek (szállodák, éttermek), a szolgáltató tevékenységeket végző szervezetek (kultúra, oktatás, közigazgatás stb.) egyértelműen a foglalkoztatottak elbocsájtására, illetve a tevékenység-végzés módjának a megváltoztatására kényszerültek.

Az ágazatok létszáma és súlya a GDP-ben

ágazat	ezer fő 2019-ben	GDP súlyarány, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	210,7	4,2
Bányászat, kőfejtés	11,5	0,3
Feldolgozó- ipar	996,6	22,1
Villamos- energia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	34,5	1,5
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladék-gazdálkodás, szennyeződéskorlátozás	58,2	0,9
Építőipar	343,3	5,3
Kereskedelem, gépjárműjavítás	570,0	11,0
Szállítás, raktározás	303,3	6,1
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	186,8	1,9
Információ kommunikáció	132,5	5,0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	76,4	3,5
Ingatlan- ügyletek	24,7	7,9
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	168,4	6,2
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	139,8	4,0
Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	407,2	8,0
Oktatás	345,5	4,5
Humán-egészség-ügyi, szociális ellátás	318,2	4,6
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	80,1	1,5
Egyéb tevékenység	104,4	1,4
Összesen	4 512,1	100,0

Forrás: KSH

A Pénzügyminisztérium a veszélyhelyzet elrendelése óta egyre komolyabb csökkenést valószínűsít. Bizonyossá vált, hogy a foglalkoztatottság korlátozása is hosszabb időszakot fog érinteni. A gazdasági teljesítmény becslésének egyik kiindulópontja az ágazatok létszámcsökkenésének hatásvizsgálata. Végig kell nézni, hogy milyen mértékben és milyen multiplikatív módon hatott a foglalkoztatottság csökkenése egy-egy ágazat teljesítményére.

A válság az idegenforgalom és a szolgáltató szektor azonnali leállítását és a kapcsolódó tevékenységekre kiterjedő beszűkülését okozta. Elhúzódása a beruházási volumen legalább 8-10%-os, a foglalkoztatottság akár 10%-os csökkenését generálta a szinte valamennyi ágazatra kiterjedő termelés-csökkenés/leállítás következtében. A kereskedelem nagy részénél a kijárási korlátozás következtében bezártak az üzletek. Az ipari tevékenységeknél a kereslethiány okozott termelés csökkenést, az autópár szinte teljesen leállította a termelést. A globális ellátási láncokba integrálódott vállalatoknál időszakos leállások történtek és ez a folyamat begyűrűzött a kkv-szektor tevékenységeibe is. Az ipari ágazat akár 10%-os visszaesése is elképzelhető. A nemzetközi szállításokban a leálló cégekhez történő szállítások megszűnése miatt lesz komolyabb csökkenés. A mezőgazdaságban az idény munkaerőhiány okozott jelentős termelés csökkenést, ez akár 400 md Ft is lehet.

A kijárási korlátozások, az otthoni munka és oktatás „eredményeként” a telekommunikációs szektorban történt bővülés. Ugyancsak növekedett a teljesítmény az egészségügy és a közigazgatás egyes szektoraiban a járvány leküzdésével összefüggő tevékenységek iránti fokozódó kereslet miatt.

A kormányzat a 2020. évi költségvetés radikális átalakítását hajtotta végre. Ez azért vált szükségessé, hogy forrásokat lehessen adni a csődhelyzetbe kerülő, átmeneti munkaerő gondokkal küszködő vállalatoknak, a gazdasági ellehetetlenülés és a munkanélküliség minimalizálása érdekében. Jelen prognózisunkban foglaltak azonban csupán a válság okozta folyamatok lehetséges – inkább optimistának ítélnélhető – számszerű lefutását jelzik, és tudjuk, hogy ettől eltérő is lehet majd a valóság.

Nyilvánvaló, hogy a következő hónapokban, negyedévekben a növekedés szükségszerű visszaesésével, a munkanélküliség várható nagyobb mértékű növekedésével a költségvetés súlypontjai áthelyeződnek, nagymértékű forrásokat igényel majd a vállalati gazdálkodás fenntartása, illetve újbóli beindítása. A koronavírus-járvány leküzdése során a munkaerőpiac átalakításában, a beralakulás kedvező változásaiban eddig elért eredmények megőrzése is

nehézségekbe fog ütközni. Mivel a járvány lefolyását sem ismerjük, azt sem igen lehet pontosan megbecsülni, hogy mekkora és milyen szerkezetű lesz a visszaesés és így honnan kell majd újra kezdeni az „építkezést.” Ahhoz, hogy minél kevesebb negatív hatással „vészeljük át” ezt a gazdasági-társadalmi válságot, gyors és hatásos intézkedések kelljenek. Reményeink szerint ezek az intézkedések folyamatosan segítik majd a társadalom és a gazdaság helyzetének javítását.

A 2020 márciusától kialakult világgazdasági helyzet azonban alapjaiban befolyásolta és a későbbiekben is meghatározza az eddig pozitívnak ítélt felzárkózási folyamatunkat. Egyértelművé vált a komoly gazdasági visszaesés folyamata és teljességgel bizonytalanná az, hogy a koronavírus miatti, az egész világra kiterjedő járvány milyen hatásokkal jár a magyar gazdaságra nézve. A hazánkat érintő rövid- és hosszabb távú hatások valós mértéke még nem látható. A lapzártakor jelent meg a KSH 2020. második negyedéves GDP gyorsbecslése, amely alapján a nyers adatok szerint 13,6, a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint 13,5%-kal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A járvány miatti rendkívüli helyzet hatására a legtöbb nemzetgazdasági ág termelése visszaesett, főleg a szolgáltatások és az ipar ágazataiban történő teljesítmény romlás következtében. A nemzetgazdaság teljesítménye az I. félévben 6,1%-kal csökkent a nyers adatok szerint. és mindezek még az elmondottaknál is kedvezőtlenebb helyzetet jeleznek.

Felhasznált irodalom

1. Központi Statisztikai Hivatal – Gyorstájékoztatók, 2019, 2020
2. Magyar Nemzeti Bank – Inflációs jelentések, 2019, 2020
3. Policy Agenda – gazdasági tájékoztatók

Adatforrások:

KSH, MNB, PM, NFSZ, MÁK, OECD, Eurostat, IMF